

Amsterdams arcadia : de ontdekking van het achterland

Citation for published version (APA):

Glaudemans, M. K. T. M. (2000). *Amsterdams arcadia : de ontdekking van het achterland*. [Dissertatie 1 (Onderzoek TU/e / Promotie TU/e), Built Environment]. SUN. <https://doi.org/10.6100/IR533689>

DOI:

[10.6100/IR533689](https://doi.org/10.6100/IR533689)

Document status and date:

Gepubliceerd: 01/01/2000

Document Version:

Uitgevers PDF, ook bekend als Version of Record

Please check the document version of this publication:

- A submitted manuscript is the version of the article upon submission and before peer-review. There can be important differences between the submitted version and the official published version of record. People interested in the research are advised to contact the author for the final version of the publication, or visit the DOI to the publisher's website.
- The final author version and the galley proof are versions of the publication after peer review.
- The final published version features the final layout of the paper including the volume, issue and page numbers.

[Link to publication](#)

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal.

If the publication is distributed under the terms of Article 25fa of the Dutch Copyright Act, indicated by the "Taverne" license above, please follow below link for the End User Agreement:

www.tue.nl/taverne

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us at:

openaccess@tue.nl

providing details and we will investigate your claim.

Amsterdams Arcadia

DE ONTDEKKING VAN HET ACHTERLAND

PROEFSCHRIFT

ter verkrijging van de graad van doctor aan de
Technische Universiteit Eindhoven, op gezag van de
Rector Magnificus, prof. dr. M. Rem, voor een
commissie aangewezen door het College voor
Promoties in het openbaar te verdedigen
op woensdag 22 maart 2000 om 16.00 uur

door

MARC GLAUDEMANS

geboren te Eindhoven

Dit proefschrift is goedgekeurd door de promotoren:

prof. dr. ir. G.A.C. van Zeyl

en

prof. dr. A. Pérez-Gómez

copromotor:

dr. ir. J.G. Wallis de Vries

INHOUD

Voorwoord 7

PROLOOG Verlangen en duur van het achterland

Aurea aetas 1715-1748 9

Theōria: de theorie als methode 15

De rol van de kaart 18

DE ORDINATIONE Over orde

Proportio: het ordebegrip in de architectuur 21

Poikilia: de verborgen orde van de stad 33

Poiēsis: dichtelijk steden-bouwen 40

Reformatie: secularisering van het ritueel 44

FORMA URBIS

De orde van Amsterdam 47

Het territorium herzien 53

Het urbane territorium 60

Plantage: binnenstedelijk tuinenrijk 74

Watergraafsmeer: inversie van de koopmansstad 81

Hollands Arcadia: de oevers van de Amstel en de Vecht 90

's-Graveland: Amsterdamse oase 104

Hollands Tempe: de trekvaart van Amsterdam tot Haarlem 112

Het Zegenpralant Kennemerlant: de omgeving van Haarlem 118

De Beemster: de grootste luthof van Noord-Holland 128

Opmerkingen bij een paradigma 134

Amsterdams Arcadia 139

ARCADIA

Arcadië en utopia 141

Aurea aetas [II]: poëtische perspectieven op de Gouden Eeuw 143

Tuin en stad 149

Rome: de oorsprong van het villalandschap 153

Achttiende eeuw: renaissance en transformatie 158

DEUS IN OMNIBUS

Rationalisme en empirisme 163

De orde van de tuin: microkosmos 173

De (wan)orde van de wereld 180

Kleine statistiek van de buitenplaats 184

Literatuur 186

- 1 De stad is een gefragmenteerd lichaam dat op een complexe wijze in het landschap is ingebed. Deze beschrijving geldt niet alleen voor de uitgestrekte metropolen van vandaag, maar ook voor de historische stad, ware het niet dat die geromantiseerd is tot een gesloten gemeenschap in een volmaakt gesloten vorm. [*Amsterdams Arcadia*, p. 32]
- 2 De positieve wijze waarop in de achttiende eeuw het cultiveren van het buiten van de stad werd gewaardeerd staat haaks op de wijze waarop in onze tijd stadsuitbreidingen worden begroet. Dit toont hoezeer de preoccupatie met een ongeschonden natuur onze perceptie bepaalt. [*Amsterdams Arcadia*, passim; Kees Fens, 'De verspreide stad', *de Volkskrant*, 21 maart 1997]
- 3 Het is juist dat de bouw van de honderden buitenhuizen als een van de meest typische en vormende culturele fenomenen van de Nederlandse Republiek wordt gezien. De hoogtijdagen van de buitenplaats vallen echter niet tussen 1640 en 1672. De periode 1715-1748 komt veel eerder in aanmerking, gezien het tot stand komen en de bloei van 'Amsterdams Arcadia'. [Jonathan Israel, *The Dutch Republic. It's Rise, Greatness and Fall 1477-1806*, 1995, pp. 871 e.v.; *Amsterdams Arcadia*, Proloog & Forma urbis]
- 4 De stichters van het achttiende-eeuwse stedelijk Arcadia spiegelde zich aan de klassieken, die van de hedendaagse 'wildere' variant aan Ikea en de Gamma. [Bernard Hulsman, "'Het wilde wonen", Carel Weeber wil af van het rijtjeshuis', *NRC Handelsblad*, 4 april 1997]
- 5 Een uitsluitend kwantitatieve benadering van verdichting is te beperkt en de noodzaak onbewezen. Een tijd van demografische rust en economische voorspoed heeft behoefte aan plannen die het land duurzaam cultiveren vanuit het perspectief van traagheid en genot. [Hans van Dijk, 'Over het woningvraagstuk. Vinex: de nachtmerrie van een miljoenvoudig vermenigvuldigde droom', in: *Archis* (1994) nr. 6, p. 36]
- 6 Planologie wordt in Nederland te veel gezien als de wetenschap van de organisatie van de ruimte. Het is vooral ook de *kunst* van het vlak (*planum*). Het instrumentarium van de planning ontbeert het vermogen om de identiteit, de vorm en historie van het landschap te duiden.
- 7 Geschiedschrijving moet men lezen als een roman: om het verhaal. Geschiedenis bestaat voor een groter deel uit wat is vergeten, dan uit wat is bijgebleven. De samenhang die in historische studies wordt gesuggereerd is dan ook niet ontdekt, maar wordt door de auteurs aan het verleden opgelegd. [Joseph Brodsky, *Loflied op Clio*, 1991]
- 8 De oude opvatting dat architectuur de tijd weerspiegelt wordt te beperkt begrepen en te slaafs gevolgd. De architectuur gedijt op de golven van de lange duur, waarvan het heden slechts een rimpeling is.
- 9 Geen filosoof wordt vaker genoemd en minder vaak gelezen dan René Descartes. Eenieder die zijn filosofie comprimeert tot drie woorden zou baat hebben bij een gedegen lectuur.
- 10 Het is onbegrijpelijk dat in een land waar vrijwel niemand nog iets maakt, de arbeidsproductiviteit tot de hoogste ter wereld behoort.

Amsterdams Arcadia geeft een nieuwe kijk op Amsterdam. Het belicht de rijke schakering aan landschappen die in de zeventiende en achttiende eeuw zijn ontgonnen en gevormd door de bewoners van de koopmansstad. Een historische en architectuurtheoretische reflectie op het Amsterdamse achterland voert langs de oevers van de Amstel en de Vecht, naar de Watergraafsmeer, de droogmakerijen en het Kennemerland – met uitzicht op het open IJ en aan de horizon de toren van de Westerkerk. In deze wijde omtrek werden talloze buitenplaatsen gesticht, waar men kon genieten van de rust en toch in dagelijks contact met de stad verkeerde. De trekschuit stond daarvoor borg, opgenomen in een infrastructuur die het nuttige met het aangename verenigde. De territoriale blik op de hoofdstad resulteert in een herziening van onze opvattingen over de stad. Deze mag niet langer in tegenstelling tot het landschap worden gezien. Met de recente aanwijzing van de Beemster tot werelderfgoed is een typisch product van het ‘Amsterdams Arcadië’ een internationaal landschapsmonument geworden.

De territoriale benadering van Amsterdam is daarnaast actueel door het cultuurhistorische kader waarin de verdichting van het ruimtegebruik wordt geplaatst. De stad kan immers niet bestaan zonder een waaier van suburbane woon-, bedrijfs- en recreatiegebieden en infrastructuur. Hierin heeft ook de natuur een plaats. Doelstelling van het onderzoek was om de lange geschiedenis van deze verschijningsvorm te ontdekken, en te bedenken hoe oude en nieuwe tradities van grootschalige uitwisseling tussen stad en land opnieuw kunnen worden gewaardeerd. De actuele aanleiding ligt voorts in recent geformuleerde stadsideeën, waarin de hedendaagse verstrooiing van de stad wordt gerelativeerd door de stad te zien als wezenlijk territoriaal van karakter. Het historisch onderzoek van de gelaagde ruimte van het stedelijk territorium maakt deel uit van de hier ondernomen poging een culturele theorie over de invloedssfeer van de stad op te stellen. In de vorm van een klassiek ‘Arcadia’, dat

wil zeggen van een met prenten verluchte gids, wordt topografie aan geschiedenis gepaard, en al doende de cultuur van het (stads)landschap ontsloten.

PROLOOG [VERLANGEN EN DUUR VAN HET ACHTERLAND]

Het betoog vangt aan in het begin van de achttiende eeuw. Via de Engelse dichter John Dryden en de Nederlandse historicus Johan Huizinga wordt de politieke en culturele situatie geschetst waarin de Republiek zich bevond. Na de talloze oorlogen in het laatste kwart van de zeventiende eeuw was er ontegenzeggelijk een groot verlangen naar rust en vrede. Door de welvaartsgroei van de Gouden Eeuw kon men aan dat verlangen een vorm geven. Men zocht de rust in het buitenleven, in het verblijf buiten de stad, op een hofstede of buitenplaats. Het gevaar voor ons is dat we deze beweging interpreteren als een – anachronistische – ‘vlucht’ uit de stad. Dat was het niet. Eerder was er sprake van een vorm van kolonisatie van het platteland. Men transporteerde niet alleen de stedelijke architectuur en attributen van het huis, eveneens trok men naar ‘buiten’ met de mentaliteit van de stedeling. Het geheel aan ingrepen dat vanuit die mentaliteit in het landschap werd verricht, heeft geleid tot een fenomenale constellatie van stad en landschap, die het waard is om bestudeerd te worden als een cultureel artefact met internationale betekenis. Bovendien kunnen we aan dit stedelijke territoir eveneens een idee van de stad ontleen dat de problematische relatie tussen stad en land in een nieuw daglicht stelt. De proloog eindigt met een reflectie op de methodologie van het onderzoek, die betrekking heeft op de theorie in haar oorspronkelijke betekenis van het vertellen van verhalen. Het verhaal van Amsterdam betreft een imaginaire reis door het achttiende-eeuwse territorium. In de geest van Aristoteles’ definitie wordt getracht om van dit territorium een ‘poëtica’ te schrijven.

DE ORDINATIONE [OVER ORDE]

In dit hoofdstuk wordt aandacht geschonken aan de constituerende idee van de architectuur en van de stad: orde(ning). Een kort exposé van de architectuurtheorie van Vitruvius tot de Renaissance

toont het centrale belang dat aan de idee van orde (*ordinatio*) werd toegeschreven. Dit gold niet alleen voor de architectuur, maar ook voor de stedenbouw, zoals uit dezelfde traktaten af te leiden valt. Voor Amsterdam blijken de modellen van Speckle en Stevin een rol te hebben gespeeld. Toch wordt eveneens een kritische noot geplaatst bij de oude theorieën over de stedenbouw. Alle betreffen ze namelijk uitsluitend de orde van de binnenstad, van de stad binnen de muren. Een architectuurtheorie van het territorium moet daarom uit andere bronnen worden afgeleid. Een gedicht van Rilke dat toespelingen maakt op de ontstaansgeschiedenis van de Griekse *polis*, dient als aanknopingspunt voor een theorie van het stads-territorium. In recente literatuur wordt gepoogd de Griekse stadstaat als stedelijk territorium te definiëren. Aan deze literatuur, aangevuld met een eigen onderzoek naar klassieke literaire en filosofische bronnen, ontleen we een diagrammatisch model van de stad, dat het uitgangspunt vormt voor een analyse van het Amsterdamse achterland. Het hoofdstuk verschaft dus enerzijds de nomenclatuur, een definitie van de termen, en anderzijds een theoretisch raamwerk om een alternatief stadsbegrip te funderen. Een korte verbinding tussen de ideeën uit de Griekse en Romeinse oudheid en de tijd van de Nederlandse Reformatie sluit dit hoofdstuk af.

FORMA URBIS

Dit hoofdstuk behandelt de vorm van het territorium. Na een kort theoretisch resumé volgt een uitgebreide beschrijving van het gebied rond Amsterdam, dat door middel van een imaginaire reis aan de hand van contemporaine bronnen wordt doorkruist. De idee achter deze benaderingswijze is ontleend aan Husserls fenomenologie, waarin wordt gesteld dat men een fenomeen dient te begrijpen door verheldering van zowel de formele dimensie – de structuur – als van de transcendentale dimensie, de referentie van elk element naar de levens- of ervaringswereld. Vanuit dat uitgangspunt wordt de tocht aangevangen, beginnend bij de Plantage – het binnenstedelijke tuinenrijk – en de Watergraafsmeer, letterlijk de inversie van de koopmansstad, dan over de Amstel en Angstel richting de Vecht, een tocht door *Hollands Arcadia*. Via de trekvaart op Haarlem

wordt daarna het westelijke achterland betreden, Kennemerland en de Noord-Hollandse polders. In totaal zijn er op deze reis door het Amsterdamse achterland maar liefst bijna 600 buitens te bewonderen, die hier vooral in hun ruimtelijke samenhang worden gezien. Het hoofdstuk eindigt met een korte bespiegeling over de culturele betekenis van het buitenplaatsenlandschap dat hier in de zeventiende en achttiende eeuw is gerealiseerd.

ARCADIA

In dit hoofdstuk gaat het om de aard van het verlangen waaraan de achttiende-eeuwse buitenplaatsbezitters een vorm hebben gegeven. Steeds blijkt de referentie naar een Gouden Eeuw en een klassiek Arcadia de motivatie te hebben gevormd voor de trek naar buiten. De geschiedenis van dit verlangen, getraceerd tot de oorspronkelijke periode van de Gouden Eeuw in Ovidius' *Metamorphosen* (en verder), blijkt de verhouding waarin de mens zich tot het landschap zag geplaatst te kunnen verhelderen. Het door Glacken voorgestelde 'design argument' lag ten grondslag aan de verhouding van de mens tot de natuur vanaf de hellenistische tijd tot aan het einde van de achttiende eeuw, een periode waarin deze verhouding – met de opkomst van de Romantiek – een drastische wending zou nemen. Tot die tijd speelde de bewuste ordening van de natuur een voorname rol, zowel in de opkomst van de villacultuur in de Romeinse tijd, als in de leefstijl van de *mercator sapiens*, de 'wijze koopman' van de zeventiende-eeuwse Republiek. Via een beknopte inventarisatie van de poëzie van het buitenleven wordt deze stelling onderbouwd.

DEUS IN OMNIBUS

De in het vorige hoofdstuk geïntroduceerde notie van 'design' moet in een filosofisch-religieus verband worden gezien. De zeventiende-eeuwse polemiek tussen de aanhangers van de onderscheiden filosofische systemen van het rationalisme en het empirisme verheldert deze context. In Nederland blijkt de zogenaamde fysico-theologie de achtergrond te hebben gevormd van dit debat. Nieuwentyt en Spinoza zijn de belangrijkste woordvoerders. Het pantheïsme van

Spinoza wordt vergeleken met de fysico-theologie van Nieuwentyt, en de conclusie is dat met name deze laatste een enorme invloed had tot ver in de achttiende eeuw. Het onderzoek naar de natuur, het classificeren ervan en het verheerlijken en weerspiegelen van de orde die men in de natuurlijke fenomenen aantroft, blijkt onlosmakelijk verbonden te zijn met de tuin en het buitenleven. Het zich vestigen op een buiten, het creëren van een geometrische tuin, en het onderzoeken van de natuur door middel van de nieuwe door de wetenschap voortgebrachte instrumenten (microscoop, telescoop enzovoort) – dit alles werd haast als een religieus gebod gezien. De natuur werd gelezen als het tweede boek van God, een boek waarin de ‘Godheid zich als in een heldre spiegel’ vertoont. De analyse van de religieuze context waarbinnen de Amsterdamse territoriumstad ontstond blijkt een van de verklaringen te zijn voor de zeer bijzondere schaal en intensiteit waarin zo’n fenomeen juist in Nederland en juist in de vroege achttiende eeuw heeft kunnen ontstaan. Naast de contemporaine onderbouwing van het Amsterdams Arcadia lijken er evenwel ook heden ten dage nog lessen te trekken uit het ontstaan van en de waardering voor dit imposante territorium. In de slotalinea van dit hoofdstuk wordt de vraag opgeworpen hoe wij in onze vrijwel exclusief urbane leefomgeving de uit de Romantiek afkomstige ‘afkeer’ van de stad kunnen overwinnen. Een blik terug op de periode die aan de Romantiek voorafging en waarin de stad juist werd verheerlijkt als complementair aan het omringende landschap, biedt een nieuw perspectief.

AMSTERDAM ARCADIA. THE REDISCOVERY OF THE HINTERLAND

Amsterdam Arcadia proposes a new perspective on Amsterdam. The book explores the rich variety of landscapes that were reclaimed and cultivated during the seventeenth and eighteenth century by inhabitants of the merchant city. An architectural historical reflection on Amsterdam’s hinterland leads along the banks of the rivers Amstel and Vecht, through Watergraafsmeer, the reclamation projects of North-Holland, and the rugged area of Kennemerland, with its superb views on the IJ estuary, the Zaan industrial zone and the skylines of Haarlem and Amsterdam. A large number of country estates were built in this territory, easily connected with the city itself, while enjoying the peace and quiet of the countryside. A dense network of canals allowed the quick and safe transportation of goods and persons by barges. The territorial view on the capital results in a revision of our understanding of the city. It should no longer be viewed as disconnected from, or even opposite to the countryside. With the recent nomination of the Beemster (a large seventeenth-century reclamation project north of Amsterdam) as a UNESCO world heritage landscape, a typical product of ‘Amsterdam Arcadia’ has finally been established as an international landscape monument.

The territorial perspective on Amsterdam is topical because of the broad cultural and historical context in which the process of urbanisation is considered here. After all the city cannot exist without a range of suburban residential, industrial, and recreational zones and infrastructure. Increasingly, this urban nebula also includes nature. The aim of this research is to discover the long history of these phenomena and to rethink the way we can value old and new traditions in the large-scale exchange of city and landscape. The book was also inspired by recent theories on the dispersion of the post-modern metropolis, which essentially regard the city as a territorial phenomenon. By means of a historical analysis of the

multi-layered space of the urban territory, this thesis tries to elaborate a cultural theory on the sphere of influence of the city. In the shape of a classical 'Arcadia', i.e. a beautifully illustrated guide, topographical knowledge is connected with history, and in the process the culture of the landscape is revealed.

PROLOGUE [DESIRE AND DURATION OF THE HINTERLAND]

The book starts in the eighteenth century itself. Quotations from the English poet John Dryden and the Dutch historian Johan Huijzinga provide an image of the cultural and political climate of the Dutch Republic at the end of the seventeenth century. After the numerous wars in the last quarter of the century, there was an undisputed longing for rest and peace. Thanks to the remarkable rise of prosperity during the so-called Golden Age, people were able to satisfy this longing. They looked for rest and quietude in country-life, in a villa or estate outside the city. It is easy for us to misunderstand this move to the country as an – anachronistic – 'escape' from the city. That was not the case. Rather, we can speak of a form of colonisation of the countryside. Not only was the urban architecture and furniture transported to the countryside, the urban mentality was transposed too. The totality of landscape interventions evoked and guided by this mentality, resulted in an extraordinary constellation of town and countryside that is worth study, even in a comparative international perspective. Moreover, this Amsterdam urban territory can also inspire a notion of the city that reconsiders the problematical relationship of town and country, i.e. culture and nature. The prologue ends with a short reflection on the research method, which views theory in its original sense of story-telling. The story of Amsterdam is an imaginary journey through the eighteenth-century urban territory. Following Aristotle's definition, an attempt is made to provide the 'poetics' of this territory.

DE ORDINATIONE [ON ORDER]

This chapter deals with the essential idea of architecture and the city: order. A short account of architectural theory from Vitruvius to the Renaissance demonstrates the central significance that was

ascribed to the idea of order (*ordinatio*). This not only applied to architecture, but to urban design as well, as is derived from the same treatises. The models of Stevin and Speckle were relevant for the extension of Amsterdam. However, a critical standpoint is formulated regarding these theories of urban design. They were all restricted to the order of the city-centre, the city within the walls or *intra-muros*. As a result, an architectural theory of the territory must draw from other sources. A poem by Rilke which alludes to the genesis of the Greek *polis* is used as a starting point for a theory of the urban territory. In recent literature, the Greek city-state has been analysed and redefined as urban territory. From this literature we derive a diagrammatic model of the city, which is supplemented by a survey into the antique literary and philosophical sources. Later, this model is used as a reference point for the analysis of the Amsterdam hinterland. On the one hand this chapter provides a nomenclature, a definition of used terms, and on the other hand a theoretical framework for an alternative conception of the city. A short connection between ideas from classical antiquity and pre-modern secularised ideas ends the chapter.

FORMA URBIS

This chapter focuses on the physical 'form' and appearance of the Amsterdam territory. After a short theoretical abstract an extensive description of the area and its topographical features is provided. This is done by means of an imaginary journey through the area, based upon historical literary and artistic sources. The notion underlying this method is derived from Husserl's phenomenology, which states that to grasp a phenomenon one needs to clarify both its formal dimension – the structure and mutual connections between the elements – and its transcendental dimension, the reference of each element to the world of experiences. From that point of view the journey starts, first through the *Plantage* – an inner-city garden area –, to the nearby *Watergraafsmeer*, literally the inversion of the merchant city. Following the rivers Amstel and Angstel in the direction of the Vecht river, we pass through *Hollands Arcadia*. The canal from Amsterdam to Haarlem is the entry into

the western part of the hinterland: Kennemerland and the North-Holland polders. The journey through the hinterland of Amsterdam passes over 600 estates, which are mainly treated from the perspective of their spatial coherence. The chapter closes with a short reflection on the cultural significance of the phenomenon of this villa landscape that was realised during the seventeenth and eighteenth century.

ARCADIA

The question at the end of the preceding chapter – the question of cultural significance – is followed by another: what was the nature of the desire the eighteenth-century estate owners tried to realise? Time and again references to a Golden Age and a classical Arcadia were motivations for the move to the countryside. The history of this desire, which can be traced back to the original period of a Golden Age in Ovidius's *Metamorphoses* (and further), may clarify the relation between man and landscape. Glacken's proposal of the 'design argument' can be considered as a foundation of this relationship, from Hellenistic periods to the end of the eighteenth century. During the final stage of this period – accompanied and intensified by the rise of romanticism – this relationship would drastically change. Until the mid-eighteenth century, however, the conscious ordering of nature played an unsurpassed role, both in the rise of villa culture in Roman times, and in the lifestyle of the *mercator sapiens*, the 'wise merchant' of the seventeenth century Republic. By means of a short inventory of Dutch country-life poetry, this proposition will be grounded.

DEUS IN OMNIBUS

The notion of 'design', introduced in the preceding chapter, should be understood in a philosophical-religious context. The seventeenth century polemic between adherents of the respective philosophical systems of rationalism and empiricism clarifies this context. In the Netherlands, the so-called physico-theology was the dominant background for the contemporary philosophical debate. Nieuwentyt and Spinoza are the most eminent representatives.

Spinoza's pantheism is compared to the physico-theology of Nieuwentyt, and the conclusion is that particularly Nieuwentyt was most influential until very late in the eighteenth century. The investigation of nature, its classification, and the glorification of the order that one found in nature, was inextricably bound up with the garden and country-life. To settle oneself in an estate, to design and build a geometrically ordered garden, and to investigate nature by means of new instruments, generated by modern science (microscope, telescope etc.); it was all almost considered a divine commandment. Nature was read as the second book of God; a book in which 'God manifests himself as in a clear mirror'. The analysis of the religious context in which the Amsterdam 'territory-city' originated, provides an important explanation of the unique scale and intensity of this phenomenon in the Dutch Republic of the early eighteenth century.

Next to the analysis of contemporary foundations of Amsterdam Arcadia, we can still learn from the origins and appreciation of this imposing territory. The final pages of this chapter deal with the current relevance of this research. The question is raised as to how – in our almost exclusively urban environments – we can overcome the aversion to the city, that originated during romanticism. A glance into history, to the period that preceded romanticism and in which the city was, on the contrary, glorified as complementary to its surrounding landscape, offers a new perspective.

CURRICULUM VITAE

Marc Glaudemans werd in 1970 te Eindhoven geboren. In 1988 behaalde hij het diploma Atheneum B aan het Hertog Jan College te Valkenswaard, waarna hij Bouwkunde studeerde aan de Technische Universiteit Eindhoven. In 1994 ontving hij zijn diploma als architect met een afstudeerproject dat bestond uit een (cultuur)-historisch onderzoek en een stedenbouwkundig plan voor de binnenstad van 's-Hertogenbosch. Onderdeel daarvan was het ontwerp van een nieuw stadhuis. Van mei 1994 tot juli 1995 werkte hij bij *de Architectengroep* in Amsterdam, in het bijzonder voor Ben Loerakker. Vanaf 1995 was Marc Glaudemans als Assistent in Opleiding (Aio) verbonden aan de vakgroep Architectuur, sectie Architectuurgeschiedenis en -theorie (AGT) van de TU Eindhoven. Als gastdocent heeft hij gedurende deze periode ook regelmatig aan andere universiteiten en instituten in binnen- en buitenland lezingen en andere onderwijstaken verzorgd. De speciale interesse in onderzoek kon daardoor worden geïntensiveerd, en de wens is om deze ook in de toekomst nog te verdiepen. Een postdoctoraal onderzoeksvoorstel betreft de notie architectonische geografie, een analyse van territorium en territoriale ruimte als expressie van wereldbeelden in verschillende culturen.